



Міністерство освіти і науки України  
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний  
університет імені К. Д. Ушинського»  
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців  
соціономічної сфери

# **РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ**

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ  
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ  
04 квітня 2025 року*

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

**ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:**

**Черненко Наталія Миколаївна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

**Соловейчук Олена Максимівна** – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»  
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

**Рецензенти:**

**Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya)** - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

**Осіпова Тетяна Юріївна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

**Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти:** збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

**PRONOZA Inna**

## **FORMATION OF CREATIVE THINKING IN POLITICAL SCIENCE STUDENTS: INNOVATIVE EDUCATIONAL PRACTICES**

The modern world is characterized by a high level of political turbulence, dynamic social changes and the growing complexity of management processes. In such conditions, traditional methods of analyzing political phenomena are insufficient, which necessitates the formation of a new type of specialist - capable of creative thinking, generation of innovative solutions and effective forecasting of socio-political trends. Creative thinking is of particular importance in the training of political scientists, since this competence allows not only to understand political processes more deeply, but also to actively influence their development.

The formation of creative thinking in political science students requires the renewal of educational approaches, the use of interactive teaching methods, as well as the widespread use of digital technologies. Innovative educational practices allow developing skills of critical analysis, non-standard approaches to solving political problems, and adaptation to changing conditions of the socio-political environment [4]. Thus, research into the formation of creative thinking in political science students is of great importance for the modernization of political science and the educational process.

We note that in modern political science, creative thinking is considered one of the key competencies necessary for successful analysis, forecasting and modeling of political processes. The ability to take a creative approach is especially relevant in the context of information wars, hybrid threats and rapid changes in the global and national political space. Therefore, the problem of developing creative thinking in political science students is not only a pedagogical, but also a socially significant task.

Today, in the educational sphere, there is an active search for methods that would contribute to the development of students' innovative potential. In particular, there is a growing interest in interactive teaching methods, digitalization of the educational process, the use of gamification elements and visual data analysis [1]. However, despite the availability of modern approaches, the question of effective integration of these methods into the system of training future political scientists remains open.

Thus, it is urgent to analyze innovative educational practices that contribute to the formation of creative thinking in political science students, to identify the main methods and technologies that allow developing non-standard thinking, as well as to outline the prospects for further improvement of the educational process.

Creative thinking is a component of the professional training of a political scientist. Modern political science requires specialists who are able not only to analyze political processes, but also to offer innovative solutions in the conditions of dynamic social changes. Creative thinking is one of the key competencies necessary for the successful professional activity of a political scientist.



In general, creative thinking in political science is defined as the ability to generate new ideas, analyze phenomena from different perspectives, combine non-standard approaches and predict the consequences of political decisions. It involves flexibility, innovation, openness to alternative concepts and the use of interdisciplinary methods [2]. In the context of political science, creativity is necessary for the analysis of complex social processes, the formation of political development strategies and risk assessment.

The importance of creativity for political science is due to the need to find effective solutions in crisis situations, analyze information influences, and develop innovative approaches to managing social processes. Political scientists who possess creative thinking are able to better understand the causes of socio-political conflicts, predict their development, and propose non-standard resolution mechanisms.

It should be noted that the effective formation of creative thinking in political science students requires the use of innovative educational methods. Among them, interactive teaching methods, gamification of the educational process, and the use of digital technologies occupy a special place.

Interactive methods such as debates, simulations and case studies promote critical and creative thinking. For example, debates help students formulate arguments, defend their own positions and quickly adapt to changing conditions of discussion. Simulation games simulate real political processes, which allows students to develop strategies, make decisions and predict their consequences. The case study method, which is based on the analysis of real political situations, stimulates analytical and innovative thinking.

Gamification and role-playing are another important tool for developing creative thinking. Engaging students in scenario games, in which they take on the roles of political leaders, analysts, or diplomats, allows them to better understand decision-making mechanisms and develop skills for rapid adaptation to new challenges.

In the context of studying the problem, the issue of digitalization of the educational process as a tool for developing creativity also becomes urgent.

In today's environment, digital technologies play a key role in developing students' creative thinking. The use of online platforms, analytical tools, and visualizations allows us to form an understanding of complex political processes and develop skills in working with large amounts of information.

Among such technologies, analytical platforms, in particular Power BI, are particularly promising, which allow processing and visualization of political data, identifying trends and predicting possible scenarios. Using social networks as a platform for political analysis also contributes to the development of critical thinking, as students can track information campaigns, analyze media influences and model political strategies.

Political modeling, based on the analysis of real political events, helps students better understand the logic of decision-making and the possible consequences of different political scenarios. Digital simulations of election campaigns or crisis

situations allow students to apply the acquired knowledge in real conditions, which contributes to the development of an innovative approach to the analysis of political processes [2].

We draw your attention to the fact that the formation of creative thinking requires a systematic approach to its assessment. One of the methods is the analysis of students' performance of analytical and research tasks that involve the search for non-standard solutions. For example, tasks that require the development of alternative political scenarios or the analysis of information manipulations allow us to assess the level of student creativity.

Evaluation criteria may include originality of approach, ability to integrate interdisciplinary knowledge, justification of conclusions, and ability to adapt to new challenges [3]. An important aspect is also the stimulation of students to creative thinking through the development of project work, interactive lectures, and the use of problem-based learning elements.

Improving the academic environment by supporting research initiatives, organizing discussion platforms, and engaging students in real-world political research fosters creativity. Introducing individual educational trajectories that take into account students' interests and strengths also allows for increased innovation in political education.

Therefore, creative thinking is an integral part of the training of future political scientists, as it provides the ability to analyze complex political phenomena, predict the development of events and develop innovative solutions. The use of interactive teaching methods, gamification, digitalization of the educational process and analytical platforms contributes to the formation of the necessary competencies. Assessing creative thinking through the performance of analytical and research tasks, as well as the development of strategies for stimulating a creative approach, allows you to train specialists who are able to work effectively in complex political conditions.

### **References:**

1. Creative thinking [ Creative thinking ]: teaching aids / edited by M.V. Sytnytsky . Kyiv: National Center for the Development of Creative Entrepreneurship of the Taras Shevchenko National University of Kyiv, Lira-K Publishing House, 2020. 100 p .

2. Creative Thinking Course: Textbook. URL : [https://decentralization.ua/uploads/library/file/845/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA\\_%D0%9A%D1%80%D0%B5%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B5\\_%D0%BC%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf](https://decentralization.ua/uploads/library/file/845/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9A%D1%80%D0%B5%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B5_%D0%BC%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf)

3. Hitchcock , D. Critical Thinking . The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Fall 2020 Edition ), Edward N. Zalta (ed). URL : <https://plato.stanford.edu/archives/fall2020/entries/critical-thinking/>

4. Savchenko N. Innovative learning technologies in the formation of creative personalities. *Modern engineering and innovative technologies* . Germany , Karlsruhe. 2023. Issue 29. Part 3. P.98–105.

**РАЙТАРОВСЬКА Надія Геннадіївна**

### **КРЕАТИВНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ ТРАВМАТИЧНИХ ПЕРЕЖИВАНЬ У ДІТЕЙ-БІЖЕНЦІВ, ЯКІ ПОВЕРНУЛИСЯ З-ЗА КОРДОНУ ПІД ЧАС ВІЙНИ**

Війна. Тільки при вимові цього слова стає моторошно і тіло охоплює страх. Багато біди приносить вона - загублені душі, розтрошені будинки, розділені сім'ї і скалічене дитинство. Все це наслідки того, що зараз відбувається в Україні. Кожна людина, кожен українець зазнав психологічної травми з настанням війни. Багато хто були вимушені покинути свої домівки, змінити місце проживання й отримати притулок у чужій країні. Дуже важко прийшлося нашим дітям-біженцям, які вмить подорослішали і втратили щасливе дитинство назавжди. Крім того, що вони покинули свої домівки, школи й дитячі садочки, вони зіштовхнулися з новими труднощами, через які отримали додаткову психологічну травму, знаходячись за кордоном. Але ще важче прийшлося тим дітям-біженцям, які через певні обставини повернулися до країни, де ще досі відбуваються бойові дії. Повернення на Батьківщину також є кризовим моментом. Ці діти-біженці стикаються з подвійним викликом. Спочатку вони пройшли важку адаптацію за кордоном, а згодом змушені пристосовуватися до нового життя після повернення в країну, де ще й досі відбуваються страшні події.

Найчастіше діти-біженці стикаються з такими психологічними проблемами, як:

- Труднощі адаптації – мовний бар'єр, відчуття самотності, зміна середовища.
- Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР) – підвищена тривожність, повторні спогади стресових ситуацій та пережитих подій, нічні жахи.
- Емоційне відсторонення – небажання дітей згадувати про минулі стресові ситуації й небажання висловлювати свої почуття, замкнутість.
- Невизначеність та незрозумілість свого майбутнього.

Але варто зазначити, що кожна дитина переживає і реагує на травму по-різному, тому й підхід до кожної також потрібно обирати свій з урахуванням потреб дитини. Комуś підійде арт-терапія, комуś казкотерапія, музикотерапія, а декому навіть драмотерапія. Тому дуже важливо завчасно знайти підхід до дитини таким чином, щоб дитина довірилась і змогла відчувати себе у повній безпеці.

<b>MUZYCHENKO Ganna</b> Creativity as a key to successful scientific projects	316
<b>НАЧИНОВА Олена Василівна</b> Умови формування мовленнєвої особистості дитини дошкільного віку	318
<b>НОЗДРОВА Оксана Павлівна</b> Використання інтегрованого навчання для розвитку креативного мислення майбутніх вчителів	321
<b>OKOROKOVA Vira</b> Development of creativity as an important component of professional training of students in higher education institutions	325
<b>ОЛЛО Василь Петрович</b> Потенціал компетентності та розвитку соціально-креативної моделі викладач-слухач пенітенціарної освіти	329
<b>ОРИЩЕНКО Оксана Анатоліївна</b> Інноваційність та емпатія: індивідуально-психологічні особливості	331
<b>ОРЛЕНКО Ірина Миколаївна</b> Розвиток креативності у дітей з ООП в інклюзивному просторі з використанням інтерактивних ігор	334
<b>ОСТАПЕНКО Марина Анатоліївна</b> Креативність у політичній сфері	337
<b>ОЧЕРЕТНИЙ Володимир Олександрович</b> Розвиток креативності майбутнього педагога засобами інформаційно-комунікаційних технологій	341
<b>ПАВЕЛКО Ірина Іванівна</b> Роль випереджувальної педагогіки у розвитку креативного мислення у курсантів військових вишів	343
<b>ПАЛЬГУЙ Інна Вікторівна</b> Формування психологічної компетентності учителя в контексті сталого розвитку	348
<b>ПІСКУН Оксана Миколаївна</b> Застосування технік творчого і критичного мислення у професійній підготовці майбутніх педагогів	351
<b>ПІВОВАР Сергій Петрович</b> Емоційний інтелект як показник у формуванні стійкості до стресу в молодших школярів під час дистанційного навчання	354
<b>PRONOZA Inna</b> Formation Of Creative Thinking In Political Science Students: Innovative Educational Practices	359
<b>РАЙТАРОВСЬКА Надія Геннадіївна</b> Креативність як засіб подолання травматичних переживань у дітей-біженців, які повернулися з-за кордону під час війни	362
<b>РЕДІНА Євгенія Валентинівна</b> Креативний менеджмент в розвитку інноваційної культури організації	364
<b>РУБАНСЬКА Ольга Яківна</b> Креативність у викладанні інформатики в початковій школі	368
<b>РУЧКІНА Маріанна Миколаївна</b> Креативне мислення як складова підготовки фахівців нового покоління	373
<b>Савченкова Марія Вікторівна</b> Розвиток soft skills і критичного мислення у студентів: сучасні освітні імперативи	375